

Štrepništvo
bebe 3

leto VIII. 1976/77

P O G O V O R S K O M U N I S T O M

V naši Mirenski dolini je le še malo preživelih prvoborcev. Štirje člani našega névinar-skega krožka smo se odločili, da bomo obiskali prvborca Jožeta Simončiča - Blažeta. Ko smo prišli k njemu, smo posedli okoli mize, nato pa smo mu zastavili vprašanja.

"Kdaj in kako ste začeli sodelovati z ÓP?"

"Bil sem prvi znaní orožar. Deloval sem skupaj s Cirilom Mejcnem. Naloge sem dobival od Vrhovnega štaba Slovenije. Zveza je bil kurir Martin. V Mirenski dolini je delovala trojka, v kateri smo bili Nace Majcen, Golob in jaz. Delovali smo na področju šestih okoliških občin. Tudi v tem predelu so bili beli, ki so bili imenovani "legija smrti". Na kapah so imeli rrtvaško glavo. Začeli so pobijati talce. Jaz sem imel nalogo zastru-piti vodovod, ki so ga uporabljali "enci, tovariš utroš pa zaminirati progo."

"Ali ste bili kdaj aretirani?"

"Bil sem trikrat aretiran. V tem času sem imel nalogo, da bi organiziral miniranje dela proge na odseku Trebnje-Sevnice. V Lapoven gozdu smo imeli v jami skrito orožje. Te ak-cije nismo izvedli, ker smo zvedeli, da so na vlaku tudi naši ljudje. Po tem dogodku so prišli fašisti na dom in me aretitali. Najprej so me odpeljali v Trebnje, kjer so me ime-li tri dni, v nedeljo zjutraj pa so me izpustili. Takrat pa so začeli nastajati prvi partizanski odredi in takrat je zepadel sneg. 45 partizanov je bilo takrat zbranih v Bašju pod Debencem. Hrano za te partizane sem zelo težko dobil. V tem času so bili ses-tanki v Frelihovem mlinu. Vodil jih je Krimežič. Zestajali smo se tudi drugod in Milan Mejcen me je takrat povezal z drugimi pomebnimi ljudmi ne terenu."

"Zvedeli smo, da ste bili sed prvi in komunisti v naši okolici. Kdaj ste bili sprejeti

v KP?"

"V KP sem bil sprejet leta 1941, ko je prišel na naš teren in tudi k meni na dom tovariš Borid Kraigher.

9. februarja 1942 pa sem bil tretjič aretiran v Sentropertu in tam so me zasliševali. Čez tri dni so me odpeljali v Ljubljano na Miklošičevo, kjer so bili zaperti. 22 dni sem bil v semici. Od tam so me odpeljali v Lesice na sodišče. Iz Ljubljane so me odpeljali v Padovo, kjer so me obsodili na tri leta zapore. Tam so pregledali vse zapornike, med njimi tudi mene, če smo sposobni delati. Sposobne so nameravali odpeljati v Nemčijo, nesposobnega so predali RK. Po dveh letih sem pobežnil, ko se nas iz tega zopora sélili v Nemčijo. Šel sem v partizane. Tja sem prišel konca februarja 1944.

Naj še onenim, da sem inel v začetku nalogo spraviti v partizane poleg drugih tovarišev tudi Milana Toninca, Toneta Zgonca, Fonzija Simončiča, Maksa Lokarja, Frenka Dolenca, Dolfaš Bedlarja Švrka; ti so imeli zadnjo polovico februarja sestanek v Frelihovem mlinu."

"Ali ste bili kdaj ranjeni?"

"Ja, bil sem ranjen v glavo mnogo."

"Se spominjate še kakšnega dogodka?"

"Spominjam se, kako sem nosil ranjenega dr. Jakliča, ki se zdaj zdravi ljudi. Bil je doktor v Dolenjskem odredu in je bil v enem dnevu trikrat ranjen."

Ke smo pogovor zaključili, nam je tovariš Jože Simončič - Blaže pokazal še številna odlikovanja. Med njimi je tudi partizanska spomenica 1941.

Zahvalili smo se za prijeten pogovor in odšli.

Denica Jamovšek, 7. razred

Trije člani našega krožka smo obiskali bivšega partizana Antona Franjga - Sokola. V zvezi z MOB smo mu zastavili nekaj vprašanj.

"Kdaj in kako ste odšli v partizane?"

"V partizane sem odšel 13. aprila 1942 iz vasi Pučob na Notranjskem. Takrat nas je šlo iz naše vasi 13 v partizane. Najprej sem bil v Smeletovem bataljonu kot mitraljezec. Bataljon se je imenoval po komendantu Smelem. Sestavljen je bil iz Rukovške, Babnopoljske in Laške čete."

"Ste prišli kdaj v stik s kom iz vodstva partizanov Slovenije?"

"Od glavnega štaba sem prišel v stik z Jako Avšičem, Edvardom Kerdeljem, Borison Kidričem ter s Francem Leskoškom - Luko. Mi smo izvrševali njihove povelja, ker smo bili zaščitna četa."

"Ste bili kdaj ranjeni?"

"Ranjen sem bil trikrat. Na srečo ne občutim posledic. Prvič sem bil ranjen v nogo maja 1943, ko sem bil mitraljezec v zaščitni četi vaka Avšiča. Strcl v nogo sem dobil ob jurišu. Drugič sem bil ranjen oktobra 1943 v narski ofenzivi pri Ribnici, ko smo se prebijali proti Jelenovemu žlebu. Tretjič pa sem bil ranjen še decembra 1943."

"Vam je kakšen dogodek še posebno ostal v spominu?"

"Dogodkov je bilo veliko. Veselih in žalostnih. Asjhuje mi je bilo takrat, ko sem izgubil svojega tovariša, soborca in prijatelja, s katerim sva preživela toliko ur. Tudi jokal sem takrat. nisem se mogel zdržati.

Najbolj pa smo bili veseli, če smo sovražnika prenegeli ob kakšni bitki, ali pa, če smo mu kakšno zagodli. Nekoč smo na električni drog obesili slovensko zastavo. Pod njo smo nari-

seli smrt in napisali "Fašizmu". Tudi drugih letakov je bilo okrog vse polno. Ko smo s svojo akcijo končali, smo se umaknili v hrib, od koder smo naslednjega dne opazovali fašiste. Kaj vse so počeli! Streljali so na zastevo, da bi jo zbili z droga, vendar jim to ni uspelo. Drogu pa se niso upali približati, ker so mislili, da so podtaknjene mine.

"Ste se kdaj srečali s tovarišem Titom?"

"Ne. Tovariša Tita nisem srečal. Videl pa sem njegovega sina Zarko, ki je bil ranjen v roko."

"Povedali ste, da ste bili mitraljezec. Ste bili mitraljezec vse do konca vojne?"

"Ne. Mitraljezec sem bil nekaj več kot eno leto. Kasneje sem postal komendant zaščitnega bataljona. Takrat je štel 170 partizanov."

"Vaše partizansko ime je Sokol. Kako da ste si nečeli to ime?"

"To ime mi je nadel Mirko Bračič. Skupaj sva jurišala. In ko me je videl, kako tečem naprej, mi je zaklical: "Naprej, Sokol!" In to ime se me je potem prijelo."

"Kdaj ste bili sprejeti v KP in kakšni so bili pogoji za sprejem v to organizacijo?"

"V KP sem bil sprejet leta 1943 v Soteski pri novem mestu. Preden so me sprejeli, sem se lo-
rel izkazati, da sem pošten in hraber in da sem dober tovariš."

"Kako ste se počutili, ko ste zvedeli, da je Slovenije osvobojena?"

"Takrat smo bili zelo veseli. Peli smo in imeli razne mitinge. Ni nam bilo mar, če nas eliši-
jo sovražniki. Prepevali smo in med borci je vladalo največje veselje."

"Ste se takoj po vojni vrnili domov?"

"Ne. Po končanem boju sem bil do leta 1952 v regularni armiji."

"Kakšni spomini vas vežejo na čas med 1957?"

"Zelo lepi spomini. Lahko rečem, da je bil naš bataljon eden najbolj tovariških. Vsak drobec smo razdelili med borec. Kar je dobil eden, so dobili vsi. In tovarštvo je moj najlepši spo-
rin na tiste čase."

Dr. Jože Jaklič, ki je zdravnik v zdravstvenem domu Mokronog, je zdravil že med vojno in pred njo. Deloval je predvsem v Lentrupertu, kjer sedaj živi. Deloval je tudi v kočevju, nazadnje pa je bil v Dolenjskem odredu.

Ko je deloval kot domači zdravnik, so ga vedno hodili iskat zanesljivi partizani, da je zdravil ranjene partizane. Največkrat sta ga poklicala mace majcen in Dori Kovaljev. Kot prve je zdravil štajerske fante.

31. januarja 1944 pa je bil poslan kot zdravnik v postojenko v kočevskem nogu. Tam je bilo veliko postojank, toda le malokdo je vedel zanje, saj ni imel vanje nihče vstopa, razen tistih, ki so v njih delali. Manjencem, ki so jih prinesli na zdravljenje, so zavézali oči in jih večkrat peljali okrog postojanke, da niso mogli vedeti, od kod so prišli. Na vprašanje, kdo jim je preskrbel zdravila, hreno, vodo in drugo, je dr. Jaklič takole odgovoril: "Vse te potrebsčine smo v glavnem dobivali iz Ljubljane. Zalogo smo imeli za mesec naprej. Ta postojanka je bila sama zase, zato smo se tudi sami oskrbovali. V postojenki sem delal sam, imel pa sem tudi veterinarskega pomočnika. Instrumentov je bilo še kar dovolj. V kočevju je bilo takih postojank veliko, odkrili pa so le dve. Če se je sovražnik kdaj približal, se je postojanka izpraznila in vse ranjence smo spravili v skrivališča. Za hudo ranjene bolnike pa so bila podzemna skrivališča."

O prežestitvi v Dolenjski odred je dr. Jaklič pripovedoval: "Na terenu smo delovali na različnih krajih; tako ni prišlo do prave izdaje. Odred pa se je stalco nahajal blizu vode, kajti to je bilo zelo pomembno. V tem odredu smo uničevali tudi uši in druge zajedalce. Skrbeli pa smo tudi za osebno higieno in prehrano."

Toda kljub premikom je bil odred tudi izdan. O tem je povedal: "Neko soboto dopoldne je prišel možek, ki me je prosil, da bi šel pogledat njegovo ženo v oddaljen mlin. Toda možak se je neprenehoma oziral po strazah. Mislim sem si, da to ni dobro. Ko je možakar odšel, sem to povedal komandantu. Hitro smo se pripravili, a že so nas z druge strani začeli napadati belogardisti, preoblečeni v partizane. Ni nam kazalo drugega, kot da se umaknemo. Bilo je veliko ranjenih, nekateri pa so ušli. Naše onemogle ranjence pa so poklali na pokopališču. Takrat sem bil tudi jaz ranjen. Poslali so me v Italijo - v angleško bolnico. Tam pa nisem našel pravih prijateljev, ker so nas predstavljali iz sobe v sobo. Ko sem bil že skoraj zdrav, pa sem začel tudi sam zdraviti. Čez nekaj časa pa sem šel s šestdesetimi slepi in invalidi v Beograd-Zemun - v dol za slepce. To so bili najhujši invalidi. Slepi so govorili, da bi radi videli sonce, zemljo, hiše... Nekateri so se poročali z bolničarkami, ki so jih v tem domu oskrbovale."

Tovariš doktor nam je tudi povedal, da je bil večkrat zaprt, zadnjega zepora pa ga je rešila kapitulacija Italije.

Ko se je doktor Jože Maklič spominjal dogodkov iz NOB, je še posebej poudaril, kako je bilo med vojno pomembno tovarištvo.

Marjana Urbič, 8. razred

Ko smo zbirali gradivo za Zbornik o Cubčevi brigadi, nam je tovarišica Olga Vipotnik poslela tudi tole:

T I T O N A M P I Š E

V pismu, ki ga je poslal Tito zboru pionirjev na lokveh na Frimorskem leta 1971, ko se zbora osebno ni mogel udeležiti, je med drugim zapisal tudi besede, ki so bile namenjene vsem pionirjem, otrokom Jugoslavije:

"Učite se, da postanete dobri graditelji naše samoupravne družbe, katere temelje so ustvarile starejše generacije. Nikoli ne pozabite na enotnost naših narodov, negujte ljubezen do domovine, delovnega človeka in do vseh narodov in narodnosti v Jugoslaviji."

"Veseli me, da prav najmlajši v naši socialistični skupnosti negujejo revolucionarne tradicije in lepe odnose, ko se v okviru tekmih in podobnih prireditel spoznavajo in družijo s pionirji iz vse naše dežele. To zares zasluži največjo pozornost in priznanje."

Vi našo revolucijo spoznavate iz knjig in pripovedovanih starejših ljudi in s tem, da obiskujete kreje, znane iz narodnoosvobodilnega boja. To je bil trd in dolgoleten boj vseh jugoslovenskih narodov in narodnosti, bila je to epopeja, ne katero smo lahko vsi ponosni. Vzgajajte se in učite ob svetlih tradicijah in negujte največjo pridobitev tege boja - bratstvo in enotnost."

DAN MLADOSTI ZA KASNAŠKUPNIPRAZNIK

KDO JE TOVARIŠ TITO

Tovariš Tito je most sodelovanja med narodi in človek, ki zna prislunhiti preprostemu, delovnemu človeku. Milica Koščak

Tovariš Tito je najboljši sin naše domovine, ki ni nikoli odklaval pri težkih odločitvah. Jožica Breznikar

Tovariš Tito je človek, ki ima zasluge, da mi danes živimo v svobodi in našo državo predstavlja doma in v svetu. Marije Markelj

Tito je naš voditelj, voditelj neuvršenih ter prijatelj, ki ga vse spoštujemo. Joži Ramovš
Tito je človek, ki ga najbolj spoštujem. Tito je naša domovina. Po njem se moramo zgledovati, da bojo res v korist naši domovini. Darja Slak

Tovariš Tito, velik, preprost človek. On je borec za pravice in vodja velikega enakoopravnega naroda. Tito je človek, ki nam je pokazal pot do sonca, ki sije v svobodni domovini. Mihaela Gregl

Tovariš Tito je človek, ki zagotavlja mir Jugoslaviji. Slavka Krnc

Tito je človek, ki ga moraš imeti resnično rad. Če ne bi imeli tovariša Tita, morda se-
dej ne bi imeli svoje svobode in države in ne bi svobodno govorili svojega jezika.

Danica Lemovšek

Tovariš Tito je velika osebnost 20. stoletja in ga spoštujejo voditelji vseh držav.

Martin Mrejš

Tito je človek, brez katerega ne bi dočakali svobode. Andreja Kugelj

Tovariš Tito je naš vzornik - voditelj, ki nasuči, kako moramo živeti, da bomo živeli
v novem - lepšem življenju Andreja Urbič

Tovariš Tito je naš najboljši vzgojitelj, ker nam je njegovo življenje dober zgled za
delo. Brika Škarja

Tito je naš voditelj, zaveden državljani in naš največji vzor. Jelka Gregorčič

Tovariš Tito je človek, ki ga imajo radi po vsem svetu. Mimi Lemovšek

Tovariš Tito je tisti, ki ima rad vse ljudi sveta, najraje pa ima tiste, ki živijo v
njegovi domovini in jih on vodi. Če ne bi bilo tovariša Tita, bi morča Nemci med voj-
no uničili Jugoslavijo. Damjana Zupan

KAJ BI PODARIL TOVARIŠU TITU ZA 85. ROJSTNI DAN

Podarila bi mu učenje vseh pionirjev na šoli. Jelka Gregorčič

Tovarišu Titu bi podarila delenjski sodček, ki sva ga dobili v Novem mestu pri stari mami. Sodček bo kmalu imel sto let in ime veliko posebnost - šest pipic. Danjena Zupan

Tovarišu Titu bi podarila vazo z rožami, ki sem jo naredila iz lepljenke pri tehničnem pouku. Mimi Lamovšek

Dal bi mu najljubšo in edino rožo, ki sem jo sam vzgajal. Martin Mejšaš

Tovarišu Titu bi za 85. rojstni dan podaril najlepše cvetje z grma, ki sem ga sam zasadi. Bežo kurent

Tovarišu Titu bi za rojstni dan podarila prt, na katerega bi izvezla črke: Tovarish Tito, radi te imamo! Jožica Breznikar

Podarila bi mu najlepši predmet iz kmečkega muzeja na Veseli gori, če bi mi ga seveda dali. Lilica Koščak

ČE BI BIL JAZ ISTI PIONIR, KI BI LAHKO PRDLA. TOVARIŠU TITU ŠIAFEINO PALICO ...

Bila bi izredno srečna, ker bi lahko predala pozdrave vseh nas mladih človeku, ki ga najbolj spoštujem in občudujem. Milica Koščak

Z veliko ponosom bi mu stisnila roko, besed pa ne bi našla, ker bi bile to moja prevelika sreča. Darja Slek

Bila bi najsmrečnejši pionir, saj take možnosti nima vsek. To bi mi ostalo v spominu do konca življenja. Danica Lamovšek

Bila bi najsmrečnejši človek na svetu, saj bi mu lahko povedala želje vseh pionirjev naše domovine. Mihaela Gregl

Bila bi zelo vesela in ponosna. Betka Možina

Bila bi tako srečna, kot nisen bila še nikoli v življenju. Mini Lamovšek

Bila bi srečna, ker bi mu lahko dala roko. Obljubila bi mu, da se bomo pionirji učili.
Damjana Zuper.

Bila bi zelo srečna, saj si že dolgo želim, da bi videla tovariša ite od blizu.

Ledeja Zupen

KAJ POLENI POZDRAV: ZA DOLOVINO - S TITOM NAPREJ!

Le pozdrav pomeni, da morajo biti vsi pionirji hrabri in pogumni, kot je naš tovariš Tito.

Mimi Lamovšek

Ta pozdrav pomeni, da bomo ljudje v naši domovini Jugoslaviji preživeli še mnogo lepih trenutkov s tovarišem Titom na čelu. Danjana Zupan

Pomeni, da moramo z učenjem dobro napredovati in če bi kdo napadel našo svobodno domovino, bi šli s Titom na čelu v boj. Andreja Urbič

Pozdrav pomeni, da v šoli vsak dan mislimo na Tita. Erika Skarja

Zdi se mi, da je v razredu med nami prisoten tovariš Tito, kadar pozdravljamo. Slavka Krnc

Če bi bila še kdaj vojna, bi se bojevali tudi pionirji. Mari Grčar

Upoštevati moramo navodila, ki so napisana na izkazu, da bi dali za domovino življenje, če bi bilo treba. Rozi Grebenc

Moramo hoditi po stopinjah tovariša Tita, graditi in braniti domovino, če bi bilo treba.

Danica Lamovšek

Pozdrav nam pomeni, da smo pripravljene žrtvovati vse za domovino. Andreja Kugelj

Pozdrav nam pomeni željo, da bi tovariš Tito še naprej tako uspešno vodil našo domovino. Božo Karent

V pozdravu je izražena vsa ljubezen pionirjev do domovine, v kateri stopamo po litovih stopinjah. Mihaela Gregl

Da bi se za domovino borili do zadnje kaplje krvi in bi dali za domovino tudi svoje življenje. Martin Mejša

Pomeni pozdrav Jugoslaviji, ki jo vodi tovariš Tito, in željo, da bi šli v razvoju naprej. Jožica Keroš

To je pozdrav, s katerim poveš, da si za to, da našo domovino vodi maršal Tito in da si zvest domovini Jugoslaviji. Darja Blak

Pozdrav: Za domovino - s Titom naprej nam pomeni veliko, čeprav se tega ne zavedamo. Nas pionirje vključuje v družbeno skupnost s Titom na čelu. Milica Koščak

T I T U

Pesem širna se glasi
in o Titu govori.

Tito, naš vodnik
in kovač naše sreče,
Titova beseda
za mnoge ljudi na svetu
je upanje iskreče.

Zdenka Kejc, 8. razred

TITO, TI SI NAŠ SIMBOL IN VZOR
IN LI SMO TVOJA BODOČNOST !

Danica Lamovšek

T I T O - J U G O S L A V I J A

Če te tujec vpraša,

od kod si doma

in odgovoriš:

V Jugoslaviji,

tujec pravi:

"Tito - Jugoššavija."

Tito je naš vzor,

saj nas uči,

kako se je treba boriti

in svobodo ohraniti.

ki nimajo doma svobode,

mislijo si:

"Tovariš Tito zna v svobodo ljudi voditi!"

Damjana Župan, 4. razred

M A J

Maj je.
Praznik dela
in mladine,
ko je Titov rojstni dan.
Vsa mladina je vesela,
da je Tito med nami,
v svobodni deželi,
kjer vladata pravica in mir.
Maj je.
Praznik dela
in mladine.

Mihaela Gregl, 7. razred

P E S E M O T I T U

Pesem o Titu
je najlepša
pesem.
Saj to
je pesem
o človeku,
ki nas je
vodil
v svobodno
domovino.

Tadeja Zupan, 2. razred

DOBER PIONIR

Dober pionir mora biti predvsem dober učenec. Biti mora aktiven na vseh področjih. Dajati mora lep zgled svojim sošolcem. Dober pionir se mora dostojno obnašati. Milica Koščak

Fozdravlja, kogar sreča, je dober učenec, rad pomaga starejšim, je vesten pri učenju, v šoli je aktiven, rad bere in se lepo obnaša. Jožica Breznikar

Skrbi za red in lepo vedenje v razredu. Pomaga izboljšati učni udpeh. Pomaga pripraviti kulturne prireditve in se vključuje v krožke. Darja Blak

Mora biti dober tovariš in sošolec. Pripravljen mora biti braniti našo domovino. Pomagati mora starejšim onemogli ljudem. Ceniti mora po, ki so jo prehodili naši očetje v dneh, ko je hotel sovražnik naš narod, zemljo in jezik potujčiti. Biti pa mora tudi dober učenec.

Mihaela Gregl

Pomaga slabšim, pazi na red v razredu in v okolici šole, ne sme se pretepati, med poukom mora sodelovati, ubogati mora starše, učitelje, pomaga stari ljudem in se rad uči. D. Lamovšek

Dober pionir se dobro uči, rad pomaga pri vseh opravilih, spoštuje ljudi, ki so starejši od njega in je zvest svoji domovini. Lina Lamovšek

Dober pionir vestno dela domače naloge, se dobro uči, sodeluje v raznih akcijah in krožkih ter upošteva šolska pravila. Andreja Urbič

Dober pionir izpolnjuje svoje dolžnosti, ne krade in ne laže. Marjanka

Dober pionir se ne upira učenju, skrbi za lepo okolico in ima rad tovariša Tita. Danjara

POGOVOR Z VIDO BREST

Z Vido brestovo sva se pogovarjali o ustanavljanju pionirskih odredov v Sloveniji. Kdaj so se začeli ustanavljati pionirski odredi v Sloveniji?

"Pionirske odrede smo začeli ustanavljati leta 1943, po kongresu USAOJ (Ujedinjeni savez antifašističke omladine Jugoslavije). En član komiteta SKOJ je bil odgovoren za pionirske odrede. Kjer je bilo popolnoma ali več ali manj osvobojeno ozemlje, so bili pionirski odredi trdnjši kot tam, kjer je bilo ozemlje pod stalnim okupatorjevim nadzorstvom."

Kako so bili organizirani pionirski odredi?

"Pionirski odredi so bili organizirani kot partizenski odredi. Imeli smo štab, komandanta, komisarja in druge funkcionerje; te so izbrali pionirji sami." Kako so delovali pionirski odredi?

"Večina otrok je bilo navdušenih za partizane in so jim hoteli tudi pomagati. Urdredi so dobili naloge, ki so bile najbolj primerne. Zbirali so podatke o okupatorju, trosili listke ob napisnih ekcijah, nabirali zdravilne rastline in druge sadike, sušili sadje za partizane, prenesli literaturo (pošto, časopise, radijske vesti), delovali kot izvidniki. Kazali so poti, delali razne sabotaje, ki še zdaleč niso bile lahke, vendar so jih otroci laže opravili kot odrasli.

Na osvobojenem ozemlju so pionirji obdelovali zemljo. Mnogo njih je bilo opuščenih, ker so bili ljudje po taboriščih, ubiti ali kaj podobnega. Na te njihove so sadili razne pridelke za partizane.

Pionirji so tudi nastopali na mitingih s točkami, ki so jih sami pripravljali. Pionirji so postavljali tudi sraže po vaseh. Za pionirja je bilo največje priznanje, če je

čobil titovko."

Kje ste delovali kot aktivistka?

"Delovala sem na trebanjskem, tzebelanskem in žužemberškem področju. Organizirala sem mladino - skojevske aktivne in pionirske odrede. Ker sem imela dosti stikov z mladimi, sem začela pisati mladinske pesni in skeče."

O srečanjih s pionirji je tovarišica Vida Brest že mnogo napisala. Delček je bil objavljen v knjigi Orchovo leto, vendar vseh doživetij z mladimi še dolgo ne bo mogla objaviti.

Milica Koščak, 8. razred

Nekoga ni več. Partizanskega zdravnika, dr. Pavla Lunačka-Igorja. V največji meri njegove zasluga je bila, da je bilo rešeno smrti na tisoče ranjencov, katerim je preskrbel varno zavetje in skrbno nego v naših skritih partizanskih bolnišnicah. Koliko borcev se je v bolnišnicah, ki jih je vodil, zrova usposobilo za boj, koliko otrokom so v njih rešili očete in matere, koliko hčera, sinov, bratov in sester je ostalo pri življenju in se po osvoboditvi vrnilo na svoje domove, vse to po zaslugi tako čudovito organizirane in vodene zdravstvene službe v KOB, menda edinstvene v zgodovini.

Čeprav so v bolnišnicah, ki jih je zasnoval in vodil, rešili deset tisoče življenj, pa tih in skromen ni govoril o sebi in o svojem velikem delu ves čas našega boja. Z novim zaletom se je po osvoboditvi podal na preureditev porodniške službe, na preprečevanje bolezni in zdravstveno zaščito žene in matere.

Iz svoje bolnišnice je skoraj popokoma pregnal smrt. In tista smrt, ki jo je v odkriti borbi nešteto krat prelagal, ga je zdaj zahrbtno nepedla. Aruta usoda je hotela, da zanj, ki je tolikim drugim pomagal, ni bilo pomoči, ni bilo rešitve. Dve leti je bil od boleznih obsojen na smrt, pa je to ves čas vedel. Smrti se ni bal, saj je v roški ofenzivi, ko so Italijani prehajkovali ves Rog, v neposredni bližini čakal s ciankalijevo ampulo v ustih, da se smrti, če ga odkrijejo, da bi ne prišel živ v roke fašistov. Tako blizu njegova so šli, da jih je slišal govoriti.

Njegova postojarka Belendol še stoji nepoškodovana. Če na pragu smrti, osem mesecev, preden je umrl, ga je hrepnenje že poslednjič privedlo v Belendol, njegovo partizansko bolnišnico. Kakšno ljubeznajo je ogledoval vsako barako, ko je po odkritju spominske plošče na Planini leta 1954 porazal svojim štirim sinovom postojarko in kraj, kjer je bil pred leti tako blizu smrti. Bil se je poklonil umrtil partizanski tovarišem. Bil je junak dela in kot junak je umiral. 2. aprila 1955 smo izgubili nenadomestljivega tovariša.

V LETU VELELIKIH JUBILEJEV,

KO JE TOVARIS TITO 85 LET LED NAMI IN 40 LET NA CELU ZEM,
SPOMINJAMO SE 40 LET USTANOVITVE KPS,

MISLIMO NA 35-LETNICO FICNIJSKE ORGANIZACIJE

IN ODKRIVAMO SPOMINSKO OBLEKLE JE NAŠEMU KOJAKU AKADEMIKU DR. PAVLU LUVAČU.
IČORJU, ORGANIZATORJU PARIZANSKIH BOLNIČNIC

P R E P R O S T E B E S E D E

GLASILO NOVINARSKEGA KROZKA OSNOVNE SOLE SEVTLAUFERT

Šolsko leto 1976/77 leto VII. številka 3

Likovni prilogi ste pod vodstvom mentorice L. Konestabo naredili
Milica Košček in Jožica Čakrajšek; odtis je naredil in jigtisk novo mesto

Uredniški odbor: Danjana Zupan, Miran Biško, Mihaela Grell, Jožica Breznikar,
Milica Košček in Marjana Urbic

Mentorja: D. in J. Zupan